

Kadernota Dierenwelzijn
2011-2014

Januari 2011

Gemeente Velsen

Inhoud

Inleiding	3
Visie	5
Aanleiding	6
Uitvoering en evaluatie	8
Kernboodschap	8
Wettelijke taken	8
Actoren wettelijke taken	9
Bovenwettelijke taken	11
Overige onderwerpen:	11
. paarden	
. honden	
. katten	
. meeuwen	
. verwaarlozing	
. weidegang en schuilgelegenheid	
. kinderboerderij en boerderij Zorgvrij	
. visserij en hengelsport	
. evenementen	
. circussen	
. dierplagen	
. in het wild levende dieren	
. dierenmishandeling en huiselijk geweld	
. crises en rampen	
. educatie en bewustwording	
. handhaving	
. financiën	
Samenvattend: beoogde beleidsdoelen	18
Tot slot	18

Inleiding

Dit is de eerste Nota Dierenwelzijn van de gemeente Velsen.

Dieren zijn op allerlei manieren onderdeel van onze samenleving, zowel in positieve zin (huisdieren, recreatie, natuur, productie) als in negatieve zin (overlast, plaagdieren).

In 2007 is de eerste landelijke Nota Dierenwelzijn verschenen. Tevens zijn in de afgelopen jaren bestaande wetten aangepast en wordt er aan nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van dierenwelzijn gewerkt.

De Gezondheids en Welzijnswet voor dieren (GWWD) werd in 1992 van kracht¹. Het uitgangspunt van de wet is dat dieren een 'eigen' intrinsieke waarde hebben, onafhankelijk van het nut of waarde die ze hebben voor de mens. Het gevolg van deze erkenning is dat met de belangen van dieren rekening moet worden gehouden en dat ze met respect moeten worden behandeld. De wet biedt een integraal kader voor de gedragingen van de mens jegens gehouden dieren en regels ter beheersing van de risico's die dieren mee kunnen brengen. In de GWWD staan algemene regels die voor alle dieren gelden. In deze algemene regels staat o.a. dat het verboden is:

- Een dier onnodig pijn of letsel toe te brengen of zijn gezondheid of welzijn aan te tasten;
- Een dier de nodige verzorging te onthouden;
- Ingrepen te plegen bij dieren (tenzij anders in de wet staat);
- Dieren als prijs, beloning of gift uit te reiken

Daarnaast is iedereen op grond van deze wet verplicht om een hulpbehoevend dier zorg te verlenen.

Het is de bedoeling dat de GWWD wordt vervangen door de nieuwe Wet Dieren. Net als de GWWD is de Wet dieren een kaderwet. Dat willen zeggen dat er op basis van de wet nadere uitvoeringsregelgeving moet worden opgesteld. Vanaf 2006 werd vanuit het Ministerie van LNV gewerkt aan de 'Wet dieren'. Deze wet wordt opgesteld vanuit het streven van de overheid om het aantal regels en wetten sterk te reduceren. In de Wet dieren moeten dan ook een aantal wetten samengebracht worden. Dit zijn de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWWD), de Kaderwet diervoeders, de Diergeneesmiddelenwet, de Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990 en (een deel van) de Landbouwkwaliteitswet. Op 15 december 2009 heeft de Tweede Kamer de Wet Dieren goedgekeurd. Op dit moment ligt het wetsvoorstel in de Eerste Kamer. De verwachting is dat de wet per 1 januari 2012 in werking zal treden.

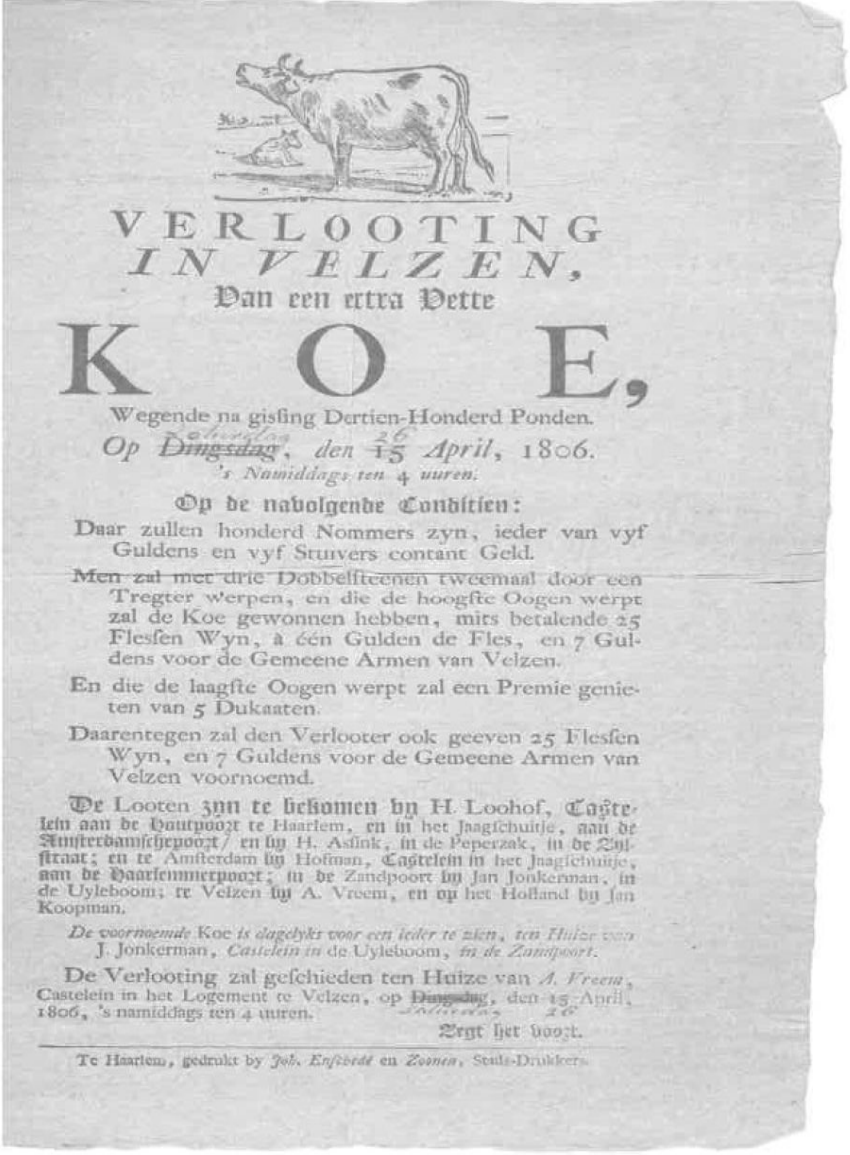
Op gemeentelijk niveau vormt het dierenwelzijn steeds vaker een zelfstandige portefeuille. Al een aantal jaren bestaat ook in Velsen de portefeuille dierenwelzijnsbeleid. Tot op heden was er echter nog geen samenhangend dierenwelzijnsbeleid² en beperkte het dierenwelzijnsbeleid zich tot het financieel ondersteunen van de dierenambulance en het Kerbert Dierentehuis. Tijd dus om een gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid op poten te zetten dat is gefundeerd op door de gemeenteraad onderschreven principes.

¹ De nieuwe Wet Dieren is niet aangenomen maar ligt nog in de Eerste Kamer op definitieve besluitvorming te wachten. De Gezondheids en Welzijns Wet voor Dieren is derhalve nog steeds van kracht.

² Precies 200 jaar geleden, in 1811, was het dierenbeleid ook onderwerp van gemeentelijke zorg in Velsen, al was de insteek toen het voorkómen van mond- en klauwzeer: (bron: Noordhollands Archief)

Dierenwelzijn in historisch perspectief

Het welzijn van dieren als onderwerp van overheidsbeleid is een recente ontwikkeling en dat geldt ook voor Velsen. Er zijn weliswaar historische documenten te vinden over de gezondheid en bejegening van het dier maar altijd in het licht van het belang van de mens. Dieren waren behalve productiemiddel ook bron van vermaak, object van evenementen en prijs bij loterijen.



**VERLOOTING
IN VELZEN,
Van een extra Vette
K O E,**

Wegende na gissing Dertien-Honderd Ponden.
Op ~~Dinsdag~~ ^{Woensdag} den ~~15~~ ²⁶ April, 1806.
's Namiddags ten 4 uren.

Op de nabolgende Conditien:

Daar zullen honderd Nummers zyn, ieder van vyf Guldens en vyf Stuvers contant Geld.

Men zal met drie Dobbeltsteenen tweemaal door een Tregter werpen, en die de hoogste Oogen werpt zal de Koe gewonnen hebben, mits betalende 25 Flesfen Wyn, à één Gulden de Fles, en 7 Guldens voor de Gemeene Armen van Velzen.

En die de laagste Oogen werpt zal een Premie genieten van 5 Dukaaten.

Daarentegen zal den Verlooter ook geeven 25 Flesfen Wyn, en 7 Guldens voor de Gemeene Armen van Velzen voornoemd.

De Looten zyn te bekomen by H. Loohof, Castelein aan de Goutpoort te Haarlem, en in het Jaagchuijse, aan de Amsterdamschepoort / en by H. Aslink, in de Peperzak, in de Zulfstraat; en te Amsterdam by Hofman, Castelein in het Jaagchuijse, aan de Daarsimmerpoort; in de Zandpoort by Jan Jonkerman, in de Uyleboom; te Velzen by A. Vroom, en op het Holland by Jan Koopman.

De voornoemde Koe is dagelyks voor een ieder te zien, ten Huize van J. Jonkerman, Castelein in de Uyleboom, in de Zandpoort.

De Verlooting zal geschieden ten Huize van A. Vroom, Castelein in het Logement te Velzen, op ~~Dinsdag~~ ^{Woensdag} den ~~15~~ ²⁶ April, 1806, 's namiddags ten 4 uren.

Zigt het Voort.

Te Haarlem, gedrukt by Joh. Enslinck en Zonen, Stads-Druckers.

Bovenstaand plakkaat kondigt in 1806 de verloting aan van een “extra vette” koe in herberg De Prins in het dorp Velsen. Het verloten van levende dieren is pas sinds het einde van de twintigste eeuw bij wet verboden. (bron illustratie: 1985 Rolle, S / Gemeentearchief Velsen). De ethische toelaatbaarheid van vermaak ten koste van dieren staat sinds het begin van de vorige eeuw ook steeds meer ter discussie. De erkenning van dierenrechten kan gezien worden als één van de nieuwste uitingen van de vooruitgang, in de ogen van sommigen verwording, van de westerse beschaving.



Paarden op landgoed Duin en Kruidberg. Bron: natuurlijkwandelen.nl

Waar begint en eindigt de verantwoordelijkheid van de gemeente voor het dierenwelzijn? Die vraag is niet eenvoudig te beantwoorden. Ons college wil met deze nota komen tot een eerste aanzet, die zich in de loop der tijd eventueel kan doorontwikkelen en uitbreiden.

De gemeente heeft wettelijke taken, die de ondergrens vormen van wat een gemeente aan dierenwelzijn dient te doen. Daarnaast komt het welzijn van dieren op allerlei beleidsterreinen om de hoek kijken. Dit maakt een bredere visie op dierenwelzijn wenselijk.

Er zijn over de nota uitvoerige gedachtewisselingen met de gemeenteraad, betrokkenen en deskundigen geweest. Ook is advies ingewonnen bij de Dierenbescherming, het Kerbert Dierentehuis en de beide dierenambulances die in Velsen actief zijn.

Bewust is gekozen voor een kadernota als basis om op verder te bouwen. Er is dus sprake van een groeimodel met ruimte voor uitbreiding zowel in de breedte (meer onderwerpen) als in de diepte (verdere uitwerking van onderwerpen).

Visie: Dierenwelzijn hoort bij mensenwelzijn

De inwoners van Velsen houden uiteenlopende gezelschapsdieren. Dieren verrijken het leven van veel mensen, geven afleiding, nodigen uit tot zorg en maken het makkelijker om contacten met anderen aan te gaan.

In Velsen wordt een relatief groot aantal paarden gehouden³. In de natuur- en recreatiegebieden en in de (kinder)boerderij bevinden zich verder landbouwhuisdieren met een economische, educatieve, recreatieve en sociale waarde. Ook is er nog één melkveehouderij.

³ In Nederland 400.000, in Velsen ruim 3000 (bronnen: NRC 2008, RTNH 2010)
PLEIN-110331-1-nota dierenwelzijn.doc

De grootste groep dieren in onze gemeente wordt gevormd door in het wild levende dieren, vooral vogels, knaagdieren, vissen.

Tegenover al deze dieren hebben wij als mens verplichtingen. Wij hebben zelfs een extra zorgplicht omdat dieren binnen Velsen in hoge mate afhankelijk zijn van ons. Veel besluiten en handelingen van de gemeente zijn van invloed op het welzijn van dieren. Dat geldt zowel voor huisdieren als voor in het wild levende dieren.

Het college gaat uit van de eigen waarde van dieren, een intrinsieke waarde die onafhankelijk is van hun nut, noodzaak of schade voor de mens.

Dieren vormen een belangrijk deel van de samenleving.

Het welzijn van dieren in Velsen is in de ogen van het college een kwestie van beschaving.

Dit welzijn dient in harmonie met het welbevinden van de menselijke bewoners van Velsen geborgd te worden. Waar de grenzen zijn bereikt en sprake is van overlast moet dit op creatieve wijze en met respect voor beider belangen worden opgelost.

De visie op dierenwelzijn richt zich op vier kernpunten om het welzijn van alle dieren te verbeteren.

1. -dierenwelzijn mee laten wegen in beslissingen van de gemeente
2. -bewustwording van dierenwelzijn onder de bevolking bevorderen
3. -samenwerking met en tussen de lokale instanties om dierenwelzijn te bevorderen
4. -voorwaarden scheppen voor een gezond leefklimaat voor alle dieren

Daarnaast is van belang dat een aantal zaken op het gebied van Dierenwelzijn behoren tot de gemeentelijke wettelijke taken: Gevonden dieren moet worden vervoerd en 14 dagen in bewaring gehouden worden, kadavers moeten worden opgeruimd.

Aanleiding tot deze nota

De gemeenteraad heeft ons college op 17 december 2009 opdracht gegeven een preadvies op te stellen voor een Nota dierenwelzijn. Aanleiding was een initiatiefvoorstel vanuit de raad - om tot een dergelijke nota te komen. In die vergadering is ook door de raad uitgesproken wat de speerpunten zouden moeten zijn:

- Paarden
- Honden
- Zwerfkatten
- Meeuwenoverlast
- Educatie en bewustwording
- Opvang zwerfdieren
- Vervoer door dierenambulance

Ook is door vrijwel alle raadsfracties nadrukkelijk gevraagd om aandacht voor:

- Financiën
- Handhaving

In een werkatelier in het voorjaar van 2010, waaraan de portefeuillehouder Dierenwelzijn en de fractiespecialisten deelnamen, zijn de kaders en de speerpunten van het dierenwelzijnsbeleid besproken en is de plaats van het dierenwelzijn binnen de gemeente op (letterlijk) creatieve en vrij associërende wijze met de raadsleden behandeld.



Mens en dier leven samen

De raadsleden gaven een aantal aandachtspunten mee, die in hun ogen in elk geval een plaats zouden moeten krijgen in het beleid.

O.a. kwam naar voren dat de burger centraal dient te staan in zijn/haar verantwoordelijkheid voor de zorg voor- en het voorkomen van overlast van de eigen huisdieren. Het belang van het verplicht stellen of in elk geval toestaan van schuilgelegenheid voor dieren die buiten verblijven werd meermaals genoemd en de noodzaak om iets te (laten) doen aan het kattenprobleem in het havengebied.

Duidelijk werd dat er vooralsnog geen extra financiële middelen uitgetrokken kunnen worden voor het dierenwelzijnsbeleid, behalve waar dit onvermijdelijk is voor de uitvoering van de wettelijk verplichte taken.

Handhaving van de regels en “opvoeding” van de burger werd algemeen gezien als een noodzakelijk onderdeel van het gemeentelijk beleid.

Ter sprake kwam dat overlast ook te voorkomen is door voldoende adequate maatregelen te treffen, zoals hondenuitlaatplaatsen met voorzieningen.

Een andere conclusie: Overlast is vaak het gevolg van menselijk optreden. Bijvoorbeeld: waar meeuwen uit hun natuurlijke omgeving worden verdreven en zich door het voedselaanbod (vuilnis) naar de bebouwde kom laten lokken, ontstaat snel overlast. Ook hier is het de burger zelf die zijn gedrag kan aanpassen.

Samenwerking met- en tussen betrokken organisaties staat hoog in het vaandel van de raad, evenals het, waar mogelijk, betrekken van het Pieter Vermeulen Museum bij het geven van voorlichting aan de jeugd.

Deskundigen van de Dierenbescherming en een wethouder dierenwelzijn uit de regio hebben hun kennis gedeeld en vragen van raadsleden beantwoord.

Om ons te helpen bij de uitvoering - en eventueel uitbouw - van deze nota zal een *klankbordgroep* in het leven geroepen worden waarin deskundigen en vertegenwoordigers van de betrokken organisaties zitting zullen hebben.

Uitvoering en evaluatie

Na vaststelling van deze nota zullen de hierin verwoorde uitgangspunten vorm krijgen in een uitvoeringsplan waarin het college aangeeft op welke wijze uitvoering zal worden gegeven aan het dierenwelzijnsbeleid.

De uitvoering en het beleid worden op regelmatige basis (in principe tweejaarlijks) geëvalueerd.

De kernboodschap van deze nota

De boodschap die wij willen uitdragen is dat wij onze verantwoordelijkheid voor het welzijn van de dieren binnen onze gemeente serieus nemen en *de wettelijke taken goed willen uitvoeren*.

Naast de wettelijke taken kiezen wij ervoor *standpunten, uitgangspunten en acties* (binnen de reguliere budgetten) te formuleren op een aantal onderwerpen waarbij dierenwelzijn in het geding is.

Dierenwelzijn is facetbeleid. Tot nu toe was het welzijn van dieren geen vanzelfsprekend aandachtspunt bij het opstellen van gemeentelijke plannen. Bij de vaststelling van het Landschapsbeleid is bijvoorbeeld nog geen rekening gehouden met Dierenwelzijnsbeleid. Het onderwerp “schuilgelegenheid” (zie p.13) heeft zowel een ruimtelijke als een dierenwelzijnscomponent en leent zich voor afstemming. Dierenwelzijn moet volgens ons een integraal onderdeel zijn van het gemeentelijk beleid, zoals ook volksgezondheid, milieu en veiligheid dat zijn.

Uitgangspunt: dierenwelzijn zal voortaan meewegen bij het maken van integrale keuzes in andere beleidsvelden

Tot slot zijn er bestaande activiteiten die niet eerder expliciet onder de noemer dierenwelzijnsbeleid zijn vastgelegd (bijvoorbeeld: dat er niet gemaaid wordt tijdens het broedseizoen). Dit “impliciete dierenwelzijnsbeleid” wordt nu benoemd.

Beleed dat financiële investeringen buiten de reguliere budgetten vergt kan op dit moment niet worden gerealiseerd. De bespreking van deze ambities is dan ook slechts verkennend van aard.

Wettelijke taken: Van subsidie naar inkoop

De gemeente heeft de volgende wettelijke taken op het gebied van dierenwelzijn.

- a. op grond van het Burgerlijk Wetboek: de **opvang en bewaring gedurende 14 dagen van zwerfhuisdieren** (dit zijn dieren die - vermoedelijk - een eigenaar hebben) en daaraan gekoppeld het vervoer van deze dieren naar de plaats van bewaring.
- b. de **destructie van kadavers** (hoewel dit geen kwestie van dierenwelzijn is wordt deze taak hier doorgaans toch onder geschaard)

Voor wat betreft de wettelijke taken kan geen sprake zijn van subsidie. De taken moeten door de gemeente uitgevoerd worden en als de gemeente dit wenst uit te besteden dient hiervoor een realistische prijs betaald te worden.

Met een aantal gemeenten in de regio en met de uitvoerende organisaties zijn afspraken gemaakt over de grondslagen voor deze reële vergoeding, zodat elke gemeente zelf kan bepalen in hoeverre subsidiëring boven de wettelijke taken plaats vindt.

Actoren wettelijke taken

Dierenambulance

In Velsen zijn twee dierenambulanceorganisaties actief. Stichting Dierenambulance Kennemerland (1973) en Stichting Dierenambulance Velsen (1980).

Dierenambulance Velsen bedient het gebied boven het Noordzee-kanaal en Dierenambulance Kennemerland het gebied onder het kanaal.

Een aantal van de gemeentelijke wettelijke taken ten aanzien van dieren wordt door de dierenambulance uitgevoerd.

Met de regiogemeenten, die ook subsidie aan de Dierenambulances verleenden, is afgesproken om, nu wordt overgestapt op het inkoopmodel, één lijn te trekken.

Er wordt met beide dierenambulances een overeenkomst afgesloten waarin wordt vastgelegd wat de verplichtingen van de gemeente zijn en wat de taken zijn die de dierenambulance uitvoert. De ritprijzen die de gemeente hiervoor betaalt zullen kostendekkende ritprijzen zijn. De ritprijs zal rond de € 30,-- liggen.

De kerntaken van de dierenambulance zijn:

- Eerste hulp verlenen aan dieren in nood en/of zwerfdieren en transporteren naar een dierenarts en/of dierenopvangcentrum
- Ritten van dieren samen met hun eigenaren, die zelf niet over vervoer beschikken, voor transport van en naar de dierenarts, dierenasiel, dierencrematorium of dierenbegraafplaats
- Transport van overleden dieren naar dierencrematoria of dierenbegraafplaatsen
- Transport van aangemelde kadavers van (zwerf-) dieren en afvoeren naar de destructie of in overleg met een eigenaar indien bekend naar gewenste eindbestemming
- In geval van noodsituaties: opvang en verzorging van dieren

Neventaken zijn:

- Meldpunt voor gevonden en vermiste dieren en daarvan een registratie bijhouden
- Meldpunt voor botulisme
- Meldpunt voor vogelgriep etc.
- Vraagbaak en het geven van voorlichting over en omgaan met dieren



*Redding van hulp behoevende, in het wild levende, dieren (kerkuiltje en zeehond)
Bron: Dierenambulance Kennemerland*

De dierenambulances beschikken over goed opgeleide vrijwilligers, die bovenstaande taken op professionele wijze uitvoeren.

Beide dierenambulances zijn lid van de Federatie Dierenambulances Nederland (hierna te noemen FDN).

De FDN is een branchevereniging van dierenambulances en bevordert de professionalisering van dierenambulances in Nederland. De FDN heeft een aantal lidmaatschapseisen opgesteld waar dierenambulances aan moeten voldoen.

De FDN stelt eisen op het gebied van:

- Bereikbaarheid en beschikbaarheid van de ambulances. Dit is 24 uur per dag en zeven dagen in de week.
- De aanrijtiden moeten binnen een half uur gerealiseerd kunnen worden
- Het voertuig van de dierenambulance moet volgens de FDN normen uitgerust zijn
- De kleding moet voldoende bescherming bieden voor het ambulance personeel
- Er moet een goede administratie gevoerd worden
- De vrijwilligers dienen goed opgeleid te zijn

Kerbert Dierentehuis en andere opvanglocaties

Het Kerbert Dierentehuis verzorgt de opvang van zwerfdieren. Voor wat betreft huisdieren (vnl. honden en katten) zal de gemeente de opvang inkopen tegen een reële vergoeding. Op basis van historische cijfers zal dit per opgevangen dier € 61,- zijn voor veertien dagen (te indexeren).

Voor overige zwerfhuisdieren (eventueel uit te besteden aan een andere erkende instelling): 4 euro per dag tot een maximum van 14 dagen, dus € 56,--

In beide gevallen is dit inclusief eventuele kosten van medische behandeling maar exclusief vervoer.

Deze bedragen zijn gebaseerd op cijfers zoals die blijken uit de jaarstukken en subsidieafrekeningen over de afgelopen jaren, met andere woorden: op de praktijk. Behalve het Kerbert Dierentehuis zijn ten behoeve van dieren die in Velsen worden gevonden ondermeer ook actief: Stichting Vogelrampenfonds Haarlem, Het Knaagdiercentrum in Heiloo, de Zeehondenopvang, Stichting Zwerfkatten Zeehavengebied IJmuiden.

De uitvoering van de wettelijke taak zal vanaf 2012 worden ingekocht bij het Kerbert Dierentehuis en de beide dierenambulances en, wanneer de specifieke situatie hierom vraagt, bij één van de andere aanbieders.

Bovenwettelijke taken

De gemeenteraad heeft uitgesproken alleen de wettelijk verplichte taken op het gebied van dierenwelzijn te willen financieren. Taken die hierbuiten vallen zullen dus in principe niet voor vergoeding (subsidie) in aanmerking komen, tenzij de gemeenteraad hiervoor geld ter beschikking stelt. In bijzondere situaties zal een afzonderlijke voorziening in de begroting noodzakelijk kunnen zijn. Om welke taken gaat het?

Als eerste dient genoemd te worden de opvang van zwerfdieren ná de wettelijke termijn van 14 dagen. Daarnaast gaat het om de opvang van gewonde dieren die in het wild leven, zoals vogels, vossen, zeehonden.

Met bovenstaande systematiek bestaat voortaan een duidelijk onderscheid tussen de *inkoop* van wettelijk verplichte activiteiten en de eventuele aanvullende *subsiëring*.

Overige onderwerpen van beleid

De gemeenteraad gaf ons college als speciale aandachtspunten mee:

Paarden, Honden, Katten, Meeuwen e.a. overlastgevende vogels, Educatie en bewustwording, Handhaving, Financiën.

Daarnaast schenken wij aandacht aan een aantal andere onderwerpen.

- Paarden

Paarden staan hoog aangeschreven in onze maatschappij. Men spreekt van 'edele dieren' en beschouwt ze als trouwe, respectabele metgezellen. Althans, dat dachten we lange tijd. Maar de praktijk is vaak anders, reden waarom de Dierenbescherming in 2009 campagne voerde voor beter welzijn van paarden.

In Nederland worden ongeveer 400.000 paarden gehouden. Velsen is met ruim 3000 paarden een gemeente met een relatief hoge "paarddichtheid". Het algemene beeld is dat van de dieren die als hobby worden gehouden, minstens de helft onvoldoende beweging krijgt. Paarden en pony's zijn groepsdieren die van nature het grootste deel van de dag 'wandelen' op zoek zijn naar voedsel. Gedurende 23 uur per dag in een gesloten box verblijven is dus niet de bedoeling. Daar komt nog eens bij dat veel hobbypaarden geen of onvoldoende contact hebben met soortgenoten. Volgens de Dierenbescherming is het niet in de buurt hebben van een soortgenoot voor een paard een kwelling. In 2008 kreeg de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming 2.210 meldingen van verwaarlozing binnen, ongeveer de helft bleek terecht. De Dierenbescherming denkt dat paardenleed in veel gevallen niet ontstaat door bewuste verwaarlozing, maar veelal door gebrek aan kennis bij de eigenaar over de verzorging.

Overlast door paardenmest is in bepaalde Velsense wijken een grote ergernis. Het in de APV verplicht stellen van een "poepzak" heeft veel discussie opgeleverd. Het probleem zal nu door opruim-afspraken in het zgn. Paardenconvenant (2010) tussen gemeente en maneges binnen te perken gehouden moeten worden. Evaluatie vindt dit jaar (2011) plaats.

Standpunt / actie: Toezichthouders worden geïnformeerd over de voor paarden en andere weidedieren noodzakelijke omstandigheden, zodat zij eventuele misstanden kunnen signaleren en doorgeven aan de dierenbescherming. De verplichting tot het dragen van een "poepzak" wordt na de evaluatie in 2011 heroverwogen.

- Honden

In de gemeente zijn ongeveer 4200 geregistreerde honden aanwezig (peiljaar 2010). Zij maken net als de andere inwoners van Velsen gebruik van de openbare ruimte.

Om dit gebruik in goede banen te leiden beschikt de gemeente over een losloop- en uitlaatbeleid. In de APV zijn de volgende vier regels vastgelegd:

1. Een hond moet aangelijnd zijn
2. Het aanlijngedod geldt niet op de plm. 100 losloopplekken
3. Kinderspeelplaatsen zijn voor honden verboden terrein
4. Wie zijn hond uitlaat is verplicht een opruimmiddel bij zich te dragen (en te gebruiken)

Op de losloopplaatsen (veldjes en groenstroken tussen de bebouwing) geldt geen opruimplicht. Hierdoor krijgen kleine losloopplaatsen soms meer het karakter van hondentoilet, met alle overlast van dien. Handhaving van de hondenpoepregels is één van de speerpunten van de handhaving in de openbare ruimte en krijgt dus extra aandacht. Niet alleen door feitelijke handhaving maar ook door waarschuwingcampagnes.

- Katten

In het havengebied maar ook daarbuiten is sprake van een zwervkattenprobleem. Elders komt het ook wel voor dat overlast van huiskatten wordt ervaren. Sproeien, poepen en krabben zijn voor katten manieren om te communiceren, het betreft dus normaal (territoriaal) gedrag. Het is aan de eigenaar om te zorgen dat dit gedrag geen overlast aan derden bezorgt. Dit zal veelal goed mogelijk zijn, tenzij een eigenaar een (te) groot aantal katten houdt in een woning die hier niet geschikt voor is.

Jaarlijks komen er in Nederland ca. 50.000 zwerv- en afstandskatten in het asiel terecht, twee maal zoveel als honden. Zo'n 38.000 katten zijn zwervkatten zonder eigenaar. In Velsen komen bijna vier maal zoveel zwervkatten als zwervhonden in het asiel terecht. Hoeveel zwervkatten Velsen e.o. precies telt is moeilijk aan te geven, er worden geen tellingen bijgehouden of stelselmatig vangacties georganiseerd. Pas bij overlast en klachten wordt ingegrepen maar dan is de situatie voor veel zwervdieren al zeer betreurenswaardig. Naast voorlichting is vooral blijvende preventie nodig. Dit kan alleen door zwervkatten te vangen, te neutraliseren en weer terug te zetten. Eenmaal terug in de groep is een geneutraliseerde kat veel rustiger. De paringsdrang, inclusief het krijsen, vechten en sproeien, is sterk verminderd. Omwonenden zullen dus veel minder last hebben. Ook groeit de populatie niet meer, omdat de dieren onvruchtbaar zijn gemaakt en nieuwe katten niet meer worden geaccepteerd. De ervaring leert dat de groep steeds kleiner wordt en op den duur uitsterft. Al sinds 1980 passen organisaties in binnen- en buitenland deze methode met succes toe.

De Stichting Zwervkatten Havengebied IJmuiden doet als particuliere organisatie al jaren goed werk door zwervkatten te neutraliseren en zo de populatie terug te dringen.

- Meeuwen, ganzen, duiven

Overlast van meeuwen (maar ook van ganzen en duiven) is vrijwel altijd het gevolg van menselijk handelen. Op informatie hierover zal dan ook het gemeentelijk beleid gericht zijn bij het bestrijden hiervan. (Zie verder: Dierplagen)

Actie: Informatie verstrekken over het voorkómen van vogeloverlast.

- Verwaarlozing en/of mishandeling van dieren

Dierenmishandeling en –verwaarlozing komen helaas vaker voor dan gedacht. Daarbij is lang niet altijd sprake van kwade opzet.

De gemeente heeft zelf geen eigen meldpunt voor dierenmishandeling en –verwaarlozing. Om het melden van dierenmishandeling en –verwaarlozing makkelijker te maken, heeft de Dierenbescherming één meldnummer voor heel Nederland gerealiseerd (0900 – 2021210.) Het is belangrijk dat de overheid kan optreden bij geconstateerde overtredingen en misstanden op dierenwelzijnsgebied. De gemeente zou in die gevallen bestuursdwang moeten kunnen uitoefenen om de rechtmatige toestand te herstellen. Op een goede manier bestuursdwang uitoefenen kan enkel indien de gemeente Velsen ten aanzien van dit thema nadere regelgeving kan en mag opnemen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Handhaving zal dan mogelijk zijn door de gemeentelijke handhavers en de (dieren)politie. Als dit niet mogelijk is kan de gemeente zich laten bijstaan door de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming. Deze maakt deel uit van de Dierenbescherming en kan door middel van een netwerk van plaatselijke en regionale inspecteurs optreden tegen mishandeling en verwaarlozing van dieren.

Actie: De gemeente een actievere rol laten spelen door burgers te attenderen op het meldpunt van de Dierenbescherming. De medewerkers van de gemeente en de politie attent maken op dierenmishandeling en –verwaarlozing. In noodgevallen moet de politie goed inzetbaar zijn. Op de website van de gemeente specifiek aandacht aan het meldnummer besteden.

- Weidegang en schuilgelegenheid

Weidegang met soortgenoten is voor het welzijn van het paard (maar ook van andere weidedieren!) van het grootste belang. In het Nederlandse klimaat is niet iedereen in de gelegenheid dieren bij slecht weer naar de stal te halen. Een schuilgelegenheid is daarbij wenselijk. Schuilgelegenheid kan worden geboden middels een gebouwde voorziening of middels natuurlijke beschutting. Het Landschapsbeleidsplan gaat uit van natuurlijke beschutting, bijvoorbeeld door beplantingssingels. Eventuele gebouwde voorzieningen zullen bij de hoofdbebouwning gerealiseerd moeten worden. Deze bebouwmogelijkheden worden in het bestemmingsplan geregeld met een bouwvlak. Hierdoor wordt verrommeling van het landschap door diverse objecten (van partytenten tot voertuigen) tegengegaan en wordt het landschap aantrekkelijker gemaakt doordat meer dieren buiten kunnen lopen.

Standpunt / actie:

- . behoefte aan schuilgelegenheden inventariseren
- . randvoorwaarden vastleggen
- . eigenaren informeren

- Kinderboerderij en boerderij Zorgvrij

Dierenwelzijn gaat over de kwaliteit van leven. Men kan dierenwelzijn enkel beoordelen wanneer er enige kennis is van het dierenrijk en hoe dieren horen te leven. Op spelende wijze komen kinderen op een kinderboerderij in aanraking met allerlei dieren. Ze zien oude en jonge dieren in een omgeving die als voorbeeld kan dienen. Het kennis maken met de dieren is niet alleen leuk, maar ook nog erg leerzaam.

De kinderboerderij in Velserbeek is in eigendom bij de gemeente. Voor de exploitatie hiervan is jaarlijks ongeveer 115.000 in de begroting opgenomen.

Een kinderboerderij is een bedrijf dat, zoals zoveel Nederlandse bedrijven, aan een of meerdere (wettelijke en kwaliteits-) voorschriften moet voldoen. Om dit te kunnen toetsen

heeft de Stichting Kinderboerderijen Nederland (SKBN) in samenwerking met de Vakgroep Medewerkers Kinderboerderijen (VMK) een certificeringstraject opgesteld. Informatieboerderij Zorgvrij, onderdeel van Recreatieschap Spaarnwoude vervult eveneens een educatieve rol.. Het is een melkvee- en schapenhouderij met veel aandacht voor zeldzame landbouw huisdierrassen.

Actie:

Kinderboerderij Velserbeek toetsen aan eisen SEKN.

Over twee jaar het SBKN keurmerk "Goed voor elkaar" behalen.

- Visserij en hengelsport

Er kunnen tegenstrijdige belangen een rol spelen wanneer het aankomt op dierenwelzijn. De visserij (bedrijfsmatig en als sport) is daar een voorbeeld van. Dierenwelzijnsorganisaties stellen dat sportvissen in strijd is met dierenwelzijn. Daar tegenover staat het belang van het verenigingsleven. De manier waarop gevestigd wordt en na de vangst met de dieren wordt omgegaan, is bepalend voor de mate waarin het welzijn van de vissen wordt aangetast. Hoewel de gemeente geen aanvullende eisen zal opstellen, kan zij wel de betrokken actoren om op een verantwoordelijke manier met voorlichting, educatie en visserij om te gaan, zodat er zo diervriendelijk mogelijk omgegaan wordt met vissen.

De beroepsvisserij is een ander (groot) belang in Velsen. Het is duidelijk dat dit belang zeer zwaar weegt. Toch moet het onderwerp duurzame visserij bespreekbaar zijn en blijven.

Standpunt:

Diervriendelijk(er) vissen en duurzamer vormen van visserij bespreekbaar maken en houden

- Evenementen met dieren

Bij evenementen met dieren bestaat een groot welzijnsrisico voor het dier, zeker als er sprake is van competitie. Daarnaast is de wijze van omgang met dieren vaak schokkend. Het dier wordt gedegradeerd tot een spelobject of decorstuk (zoals in het geval van levende kerststallen). Evenementen met dieren kunnen gelukkig niet zomaar gehouden worden. In de eerste plaats geldt landelijke wetgeving, namelijk de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren en daarnaast is veelal een vergunning in het kader van de APV vereist.

Standpunt

Velsen is in principe tegenstander van evenementen waarbij levende dieren worden ingezet, tenzij het welzijn van de dieren gewaarborgd is. Toetstingskader hierbij zijn de GWWD en het gezond verstand.

- Circussen

Circussen met dierennummers dienen door de gemeente kritisch te worden bekeken qua dierenwelzijn. Te denken valt aan de huisvesting, het waarborgen van voldoende eigenwaarde van de dieren en het uitvoeren van kunstjes. Er is een groot verschil in het door dieren laten uitvoeren van kunstjes waarbij de dieren de kunstjes uitvoeren onder angst voor straf of waarbij de dieren de kunstjes uitvoeren met enthousiasme en plezier. De Dierenbescherming geeft aan te allen tijde tegen het gebruik van wilde⁴ dieren in een circus te

⁴ Wat zijn wilde dieren? De landelijke overheid heeft dit in het Dierentuinenbesluit gedefinieerd: "alle van nature in het wild levende dieren met uitzondering van diersoorten die voorkomen in de bijlage van PLEIN-110331-1-nota dierenwelzijn.doc

zijn en zal in deze dan ook geen advies willen uitbrengen.
Volgens de Raad van State, is het op dit moment niet mogelijk om in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) een aparte weigeringgrond te formuleren aangaande dierenwelzijn voor het verstrekken van een evenementenvergunning aan circussen.

Beleid: Velsen spreekt zich principieel uit tegen het gebruik van wilde dieren in een circus.

- Dierplagen en overlastbestrijding

Dierplagen in de stad komen vaak voort uit verkeerd menselijk gedrag zoals het voeren van dieren en de aanwezigheid van zwerfvuil. In het wild levende dieren worden daardoor ongezond en afhankelijk. In Velsen is met name sprake van duivenoverlast, meeuwenoverlast en, in mindere mate, ganzenoverlast. Verder worden schepen zonodig van ratten ontdaan en kan er in de zomer sprake zijn van overlast van wespen, enz. Ook het niet steriliseren van katten levert een een populatie van, veelal zieke, zwerfdieren op die moeilijk is te vangen. De GGD van de gemeente Amsterdam heeft in haar nota Dierplaagbestrijding een stappenschema opgenomen. In dit stappenschema worden eerst de stappen genomen om op een zo diervriendelijk mogelijke manier een oplossing te vinden voor eventueel overlast van dieren en/of dierplagen. Denk bijvoorbeeld aan het schudden van eieren of het naar andere grasveldjes lokken van overstekende ganzen (dit kan eenvoudig door in de omgeving een kort gemaaid terreintje te realiseren). Dit zal Velsen in principe ook als uitgangspunt nemen. Velsen zal haar positie in het Recreatieschap Spaarnwoude en ten opzichte van de Reinunie hiervoor ook kunnen inzetten.

Beleid: De gemeente Velsen zal bij dierplagen bij voorkeur eerst de minst dieronvriendelijke alternatieven inzetten. Met actoren als Recreatieschap Spaarnwoude en de Reinunie zal het gesprek over dit onderwerp worden aangegaan.

- Bescherming van in het wild levende dieren

In Velsen vinden we een groot aantal dieren, ook binnen de bebouwde kom, die in het wild leven. Zij voelen zich daar op hun gemak en leven en planten zich voort als leefden ze in de vrije natuur. Zij dragen bij aan een levendige gemeente in ecologisch evenwicht, reden om hun aanwezigheid te bevorderen. Niet door het uitzetten van nieuwe dieren en per sé niet door het geven van voedsel maar door indirecte maatregelen zoals aanleg en onderhoud van een diervriendelijke omgeving.

Dit speelt o.a. Bij bestemmingsplannen, kapvergunningen (tegenwoordig onderdeel van de omgevingsvergunning), verkeersmaatregelen.

De gemeente moet bij het opstellen van een bestemmingsplan alle relevante belangen inventariseren en deze belangen tegen elkaar afwegen. In het kader van het dierenwelzijnbeleid zal ook onderzoek worden gedaan naar de (beschermde) diersoorten en de mate waarin het voorgenomen bestemmingsplan het leefgebied van de diersoort aantast. De Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is op 1 oktober 2010 in werking getreden. De wet vervangt een aantal bestaande vergunningstelsels waaronder de kapvergunning maar dezelfde afwegingen zijn bij het verlenen van de omgevingsvergunning van toepassing en dus zal ook hier rekening gehouden worden met de belangen van in het wild levende dieren.

Het beschermen van dieren die door het verkeer worden bedreigd, vormt een belang dat valt onder de bredere omschrijving ‘het voorkomen of beperken van door het verkeer

het Besluit aanwijzing van voor productie te houden dieren en honden en katten”. O.m. olifanten, tijgers, kamelen, giraffen, nijlpaarden, zebra’s, apen, zeeleeuwen, krokodillen en slangen vallen hieronder.

veroorzaakte overlast of schade ‘ Dit betekent dat de gemeente met het oog op het beschermen van in het wild levende dieren verkeersbesluiten kan nemen. In het wild levende dieren trekken zich niets aan van gemeentegrenzen. Beleid zal dan ook in een regionale context gevoerd moeten worden.

Standpunt

De gemeente Velsen zal bij vergunningverlening en inrichting van openbare ruimte en wegen, waar redelijkerwijs mogelijk, rekening houden met dierenwelzijnsbelangen zoals het broedseizoen.

- Dierenmishandeling als indicator van huiselijk geweld

Er zijn verschillende kruisverbanden tussen dierenmishandeling en huiselijk geweld. Deze zogenaamde “cruelty link” kent twee categorieën.

Ten eerste het voorspellende karakter van dierenmishandeling. Uit onderzoek blijkt dat plegers van geweldsmisdrijven vaak in hun jeugd al bekend stonden om hun wreedheid jegens dieren. Ten tweede: het welzijn van dieren en dan vooral gezelschapshuisdieren kan een belangrijke indicator zijn bij het signaleren van huiselijk geweld, armoede en ontwikkelingsstoornissen bij kinderen.

Vanaf de jaren negentig geldt dierenmishandeling in verschillende landen als indicator van huiselijk geweld en andere geweldsdelicten en kent het een eigen meldcode. Ook in Nederland worden duidelijke verbanden tussen dierenmishandeling en huiselijk geweld waargenomen⁵. Dierenartsen en dierenbeschermers blijken dus sleutelfiguren te zijn bij de melding en opsporing van huiselijk geweld. Andersom kunnen meldingen van huiselijk geweld gevallen van dierenmishandeling aan het licht brengen.

Beleid: in gevallen van dierenmishandeling zal dit aan de unit huiselijk geweld van de politie worden gemeld, als indicator van mogelijk huiselijk geweld en andere sociaal-maatschappelijke problemen. Andersom zal bij zaken van huiselijk geweld aandacht zijn voor eventuele huisdieren en zal zonodig de dierenbescherming worden geïnformeerd.

- Dieren bij rampen en crises

Als de hulpverlening na rampen op gang komt, worden dieren vaak vergeten, maar ook zij worden slachtoffer van branden, of overstromingen.

Met de gemeenten Uitgeest en Heemskerk heeft dierenambulance Kennemerland inmiddels overeenkomsten afgesloten dat de dierenambulance ingeschakeld wordt wanneer een ramp of calamiteit zich voordoet waarbij dieren zijn betrokken.

Het blijkt dat mens en dier moeilijk te scheiden zijn en dat mensen over het algemeen rustiger zijn en blijven als ze merken dat er voor hun dieren goed wordt gezorgd.

In het convenant is vastgelegd dat de gemeente zorgt voor een opvanglocatie voor mens en dier en dat dierenambulance Kennemerland het vervoeren en verzorgen van de dieren op zich neemt door materiaal (kooien en benches) te leveren en mensen te leveren die voor de dieren zullen zorgen gedurende de tijd dat dit nodig is.

Wanneer er een ramp is die plaats of regio-overschrijdend is kan dierenambulance Kennemerland de hulp in roepen van collega’s die ook aangesloten zijn bij de Federatie Dierenambulances Nederland. In Velsen zou dit dus Dierenambulance Velsen zijn.

⁵ Bron: 2009, Enders-Slegers, M-J en Jansen, M., “Cirkel van Geweld”
PLEIN-110331-1-nota dierenwelzijn.doc

De Federatie Dierenambulances Nederland is bezig om een aantal dierenambulances in Nederland aan te wijzen, die een leidende rol kunnen nemen bij calamiteiten en rampen. Deze dierenambulances hebben een rampenplan, hebben goed opgeleide mensen en zijn voorzien van goed en voldoende materieel.

In Noord-Holland is daarvoor dierenambulance Kennemerland aangewezen.

Actie: Afstemming tussen crisisorganisatie en dierenambulances

- Educatie en bewustwording

In samenwerking met het museum Pieter Vermeulen, via de gemeentelijke website en de gemeentelijke pagina's in de pers zal gericht aandacht worden besteed aan onderwerpen die te maken hebben met het welzijn van dieren en het behoud van de natuur. De eigen verantwoordelijkheid van de burger zal hierin een prominente rol spelen. Het meldingsnummer voor dierenmishandeling 0900-2021210 zal meer onder de aandacht van de burger worden gebracht.

Actie: Voorlichtingsacties ontwikkelen

- Handhaving

Velsen heeft 12 toezichthouders/handhavers, waarvan 4 met BOA bevoegdheden. Lang niet al het dierenbeleid heeft een handhavingscomponent. Dat is vooral het geval bij het honden- en het paardenbeleid. Het dierenwelzijn gaat deel uitmaken van het Jaarkader en de uitvoeringsprogramma's.

Uitgangspunt:

Ook het dierenwelzijn (signaleren misstanden) zal onderdeel zijn van de taak van de toezichthouders, als ogen en oren van de gemeente. Waar handhaving door de gemeente niet mogelijk is, zullen de signalen worden doorgegeven aan de Inspectie Dierenbescherming en/of de politie.

- Financiën

In de begroting van 2011 is een bedrag van 48.000 euro gelabeld voor dierenwelzijnsbeleid. Dit wordt vrijwel geheel besteed aan de "oude stijl" subsidies voor Dierenambulance en Dierentehuis. Dit systeem wordt na vaststelling van deze nota vervangen door de inkoop van de wettelijke taken zoals hierboven verwoord.

De gemeenteraad heeft aangegeven vooralsnog geen extra middelen ter beschikking te stellen voor dierenwelzijnsbeleid.

Samenvattend: Beoogde resultaten van het beleid

PLEIN-110331-1-nota dierenwelzijn.doc

- Behoorlijke uitvoering van de wettelijke taken

Ons college zal de inkoop van de wettelijke taken goed regelen. Uitvoerders van gemeentelijke taken horen hiervoor niet afhankelijk te zijn van een subsidie. Hier staat tegenover dat een professionele dienstverlening mogelijk is en verwacht mag worden.

- Dierenwelzijn als integraal onderdeel van het gemeentelijke beleid

Voortaan zal het dierenwelzijn een (niet vrijblijvende) factor zijn, die meeweegt bij het nemen van beslissingen.

Het dierenwelzijnsbeleid zal via een groeimodel tot wasdom moeten komen. Afhankelijk van politieke en financiële keuzes zal dit beleid zich in de toekomst verder kunnen ontwikkelen. Met deze Nota Dierenwelzijn beogen wij een eerste, voorzichtige, stap te zetten in de richting van dierenwelzijn als vaste component in de gemeentelijke praktijk.

Na vaststelling van de nota zal het college de hieruit voortvloeiende actiepunten samenbrengen in een Uitvoeringsplan Dierenwelzijn. Tweejaarlijks vindt evaluatie en bijstelling van dit plan plaats en zal de begroting hiermee in overeenstemming worden gebracht.

Over vier jaar, in 2014, zullen wij bezien of het wenselijk is een nieuwe kadernota op te stellen.
